

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. april 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 202 (Alm. del) af 25. marts 2022 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, om beregningen af den langsigtede finanspolitiske holdbarhed påvirkes væsentligt af en række usikre faktorer, og om denne usikkerhed fordrer forsigtighed med at gældsfinansiere offentligt forbrug med henvisning til fremtidige overskud?

Svar

Den finanspolitiske holdbarhed vurderes på baggrund af en langsigtet beregnings-teknisk fremskrivning af dansk økonomi givet politisk aftalte tiltag. I den seneste fremskrivning *Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025*, august 2021 vurderes den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) til 1,1 pct. af BNP. Forløbet afspejler blandt andet en årrække efter 2025, hvor demografisk modvind gradvist vil øge det offentlige underskud under de beregningstekniske antagelser, hvilket modsvares af gradvist stigende offentlige overskud efter 2060.

Fremskrivningen er generelt behæftet med usikkerhed, og usikkerheden vokser jo længere ud i fremtiden, der fremskrives. Der knytter sig usikkerhed til en række af fremskrivningens forudsætninger, herunder den underliggende befolkningsfremskrivning. Usikkerhederne vender begge veje.

I praksis tilrettelægges den mellemfristede finanspolitik ikke kun efter den finanspolitiske holdbarhedsindikator, men efter et mellemfristet saldomål (aktuelt strukturel balance i 2025), der blandt andet er sat ud fra hensyn til at sikre en god indflyvning til den såkaldte hængekøjeperiode i nogle årtier efter 2025 og hensyn til at have manøvrerum til at understøtte økonomien i tilfælde af tilbageslag inden for budgetlovens rammer. Der er i forhold til den finanspolitiske holdbarhed principielt ikke nogen grund til at sigte efter en holdbarhedsindikator, der er højere end nul, og når der i den aktuelle fremskrivning (med en strukturel saldo på 0 i 2025 og -0,7 pct. af BNP i 2030) er en positiv holdbarhedsindikator, er det isoleret set udtryk for en mere forsigtig finanspolitisk planlægning, end hvis man kun sigtede efter en holdbarhedsindikator på nul.

I *Nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik* af 6. marts 2022 fremgår det, at det som led i den mellemfristede økonomiske planlægning i en 2030-plan vil være hensigtsmæssigt at sigte efter et offentligt underskud på omkring 0,5 pct. af BNP.

Hvis der i den seneste fremskrivning *Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025*, august 2021 indarbejdes et beregningsteknisk underskud på 0,5 pct. af BNP i 2030 (i stedet for de tidligere nævnte 0,7 pct. af BNP som følger af demografisk modvind mv. under de gængse beregningstekniske forudsætninger) vil det alt andet lige indebære en positiv holdbarhedsindikator på ca. 1,2 pct. af BNP. Der er imidlertid ikke tale om, at der i forløbet dermed reelt ”gældsfinansieres offentligt forbrug med henvisning til fremtidige overskud”. Det skyldes, at et forløb med underskud på omkring 0,5 pct. af BNP i 2030 er foreneligt med en uændret lav gældskvoteprocent af BNP (endda en vis offentlig finansiel nettoformue).

Når BNP vokser – som følge af stigende produktivitet, almindelig inflation og voksende arbejdsstyrke – så falder gælden i pct. af BNP, hvis der er balance på den offentlige saldo¹. Der er derfor plads til moderate underskud samtidig med at gælden er stabil i pct. af BNP. Det er gælden i pct. af BNP, der er det relevante for finanspolitikens holdbarhed og statens solvens.

Danmark har ført en ansvarlig finanspolitik og benyttet de seneste årtiers relativt gunstige demografi og høje indtægter fra Nordsøen til at reducere den offentlige gæld til et lavt niveau. Et krav om strukturel balance også i perioden efter 2025 ville føre til yderligere opbygning af offentlig nettoformue og yderligere øge den finanspolitiske holdbarhed – og ville grundlæggende indebære, at generationerne i hængeskøjteårene skulle betale mere i skat eller modtage mindre offentlig service end påkrævet for finanspolitisk holdbarhed og lav offentlig nettogæld. Det ville således betyde, at nogle generationer stilles ringere end andre, blot fordi de er en del af nogle relativt små årgange på arbejdsmarkedet. Højere skatter eller mindre offentlig service ville i den situation reducere årgangenes velstand og velfærd unødigt.

I praksis håndteres usikkerheder i den finanspolitiske planlægning derudover ved at den mellemfristede fremskrivning opdateres 2 gange om året med nye informationer, herunder opdateret befolkningsfremskrivning, nye aftalte politiske tiltag, eksterne forudsætninger om oliepris og renter mv. I det omfang nye informationer ændrer fremskrivningen vil det afspejles i vurderingen af den finanspolitiske holdbarhed og det vil kunne påvirke det finanspolitiske råderum inden for det mellemfristede saldomål.

Med venlig hilsen

¹ Det relevante gældsbegreb er her den rentebærende nettogæld i pct. af BNP, dvs. den offentlige finansielle nettoformue ekskl. ejerandele.

Nicolai Wammen
Finansminister